

ตำนานอักษรไทย

ศาสตราจารย์ ยอช เซเดส์

บรรณารักษ์ใหญ่หอพระสมุดสำหรับพระนครเวียงเวียง

ฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๒

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าประดิษฐาสารี

โปรดให้พิมพ์ในจารพระราชทานเพลิงพระศพ

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้านารีรัตนา ท จ ว,

ณพระเมรุวัดเทพศิรินทร์

๕ ๗

เมื่อยขาด พ.ศ. ๒๔๖๘

พิมพ์ที่โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร

ตำนานอักษรไทย

ศาสตราจารย์ ขอช เซเดส์

บรรณารักษ์ใหญ่หอพระสมุดสำหรับพระนครเรียบเรียง

ฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๒

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าประดิษฐาสารี

โปรดให้พิมพ์ในจารพระราชทานเพลิงพระศพ

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้านารีรัตนา ท จ ว,

ณพระเมรุวัดเทพศิรินทร์

เมื่อขาล พ.ศ. ๒๔๖๙

พิมพ์ที่โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้านารีรัตนา

พ.ศ. ๒๔๐๔ — ๒๔๖๘

สารบัญ

กำเนิดอักษรไทย	หน้า	๑
ประวัติอักษรไทยในประเทศอินเดีย	,,	๓
ประวัติอักษรอินเดียในสยามประเทศ แลประเทศใกล้เคียง	,,	๕
ประวัติอักษรขอม	,,	๗
ประวัติอักษรไทยกลาง	,,	๑๐
ประวัติอักษรไทยเหนือ	,,	๑๓
ประวัติอักษรไทยต่งเกียบ	,,	๑๖
อักษรสมภาพ (คือกำเนิดอักษร)	,,	๑๗

สารบัญรูปอักษร

อักษรมอญจารึก	,,	๕
อักษรขอมจารึก	,,	๗
อักษรขอมบรรจงแลย่อ	,,	๘
อักษรไทยของพ่อขุนรามคำแหง	,,	๑๑
อักษรไทยสุโขทัยแลอักษรขอมครั้งสุโขทัย	,,	๑๓
อักษรลาวล้านช้างครั้งพระเจ้าอรรคมิกราช	,,	๑๕
อักษรไทยสุโขทัยที่ใช้ในลานนาไทย	,,	๑๗
อักษรไทยย่อครั้งสมเด็จพระนารายณ์	,,	๑๘
อักษรลาวลานนาไทย	,,	๑๙
อักษรไทยเหนือ	,,	๒๑
อักษรเงี้ยว	,,	๒๕
ประวัติรูปอักษรขอม	}	อยู่ท้ายเล่ม
ประวัติรูปอักษรไทยกลาง		
ประวัติรูปอักษรไทยเหนือ		
ประวัติรูปอักษรไทยต่งเกียบ		

กำเนิดอักษรไทย

อันตัวอักษรไทย มักเข้าใจกันว่า พระเจ้ารามคำแหงมหาราช หรือที่เรียกในศิลาจารึกว่า “พ่อขุนรามคำแหง” ซึ่งครองกรุงสุโขทัย ทรงประดิษฐ์ขึ้นเมื่อพ.ศ. ๑๘๒๘ ด้วยในศิลาจารึกของพระเจ้ารามคำแหงมหาราช กล่าวความไว้แห่งหนึ่งว่า “เมื่อก่อนลายสือไทยนี้มี (มหา) ศักราช ๑๒๐๕ ศก บัมมะแม พ่อขุนรามคำแหง หาใคร่ใจในใจ แลได้ลายสือไทยนี้ ลายสือไทยนี้จึงมีเพื่อขุนผู้นั้นไว้” ดังนี้ ถ้าสังเกตคำที่ใช้ในจารึก จะเห็นได้ว่ามีคำ “นี้” อยู่ต่อคำ “ลายสือ” ทุกแห่ง หมายความว่า “หนังสือไทยอย่างนี้” มิได้ประสงค์จะทรงแสดงว่า หนังสือของชนชาติไทยพึงมีขึ้นต่อเมื่อ พ.ศ. ๑๘๒๘

เมื่อตรวจตราพิจารณาตัวอักษรของชนชาติไทยทุกพวกที่มีอยู่ในเวลานี้ ก็เห็นว่าสมจริงเช่นนั้น ด้วยเดิมชนชาติไทยตั้งภูมิลำเนาบ้านเมืองอยู่ในดินแดน ซึ่งทุกวันนี้เป็นอาณาเขตจีนข้างฝ่ายใต้ ในชั้นเมื่อชนชาติไทยยังอยู่เมืองเดิม เห็นจะยังไม่รู้จักใช้หนังสือ ครั้นเมื่อราว พ.ศ. ๕๐๐ พวกจีนมีอำนาจขึ้น ก็ตั้งตนขยายอาณาเขตรุกแดนพวกไทยเข้ามาโดยลำดับ พวกไทยที่ไม่ยอมอยู่ในอำนาจจีน จึงพร้อมใจกันอพยพจากเมืองเดิมมาตั้งภูมิลำเนาอยู่ในประเทศพม่ามอญลาว มากขึ้นเป็นอันตัมมา ไทยพวกหนึ่งซึ่งไปตั้งภูมิลำเนาอยู่ทางริมลำน้ำสลวิน แลต่อไปในแดนพม่าจนถึงแดนอัสสัม ได้ชื่อว่าไทยใหญ่ อีกพวกหนึ่ง

ซึ่งมาตั้งภูมิลำเนาอยู่ในแดนต่งเกียแดนเมืองสิบสองเจ้าไทย สิบสอง
ปันนา ได้ชื่อว่าไทยน้อย เรื่องนี้มีความพิสดารอยู่ในบรรยายพงศาวดาร
สยาม ซึ่งพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระดำรงราชานุภาพ ทรงแสดง
ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนั้นแล้ว

ต่อมาพวกไทยน้อยอพยพลงมาตั้งภูมิลำเนาถึงแดนลานช้างลานนา
แลสยามประเทศ จนมาได้เป็นใหญ่ในประเทศนี้ เป็นที่สุด อาครัย
เหตุการณ์เป็นดังกล่าวมา พวกไทยที่มาตั้งบ้านเมืองอยู่ทางประเทศ
เหล่านี้ จึงเป็น ๓ พวก คือ พวกไทยใหญ่ อยู่ทางตะวันตกพวกหนึ่ง
พวกไทยน้อยแยกเป็นไทยเหนือ คงอยู่ในแดนต่งเกียสิบสองเจ้าไทย
สิบสองปันนา แลลานนาไทยพวกหนึ่ง เป็นไทยกลาง ลงมาอยู่ในแดน
ลานช้างแลในสยามประเทศนี้พวกหนึ่ง ทุกวันนี้ ถ้าว่าด้วยชนชาติไทย
ยังมีแพร่หลายอยู่ในเหล่าประเทศทางตะวันออกนี้ นอกจากสยามประเทศ
ยังมีไทยอยู่ในแดนจีน แดนต่งเกีย แดนพม่า ตลอดจนมณฑลฮกตัม
แดนอินเดีย ยังพูดภาษาไทยด้วยกันทั้งสิ้น เป็นแต่สำเนียงเพี้ยนกัน
ส่วนอักษรซึ่งพวกไทยใช้อยู่ทุกวันนี้ก็มีหลายอย่าง มีเค้ามูลต่าง ๆ กัน
แบบอักษรไทยซึ่งพระเจ้ารามคำแหงมหาราชทรงประดิษฐ์ขึ้นนั้น เป็น
อักษรของพวกไทยกลาง ยังมีอักษรของพวกไทยใหญ่ แลของพวก
ไทยเหนืออีกต่างหาก เกิดขึ้นโดยอาครัยเหตุต่างกัน แต่ล้วนอาครัย
ต้นแบบอักษรซึ่งได้มาจากอินเดียด้วยกันทั้งนั้น การที่จะอธิบายตำนาน
อักษรไทยจึงจำต้องตั้งต้นกล่าวถึงตำนานอักษรอินเดียก่อน

อักษรขอมจารึก

ศิลาจารึกได้มาจากพนมรุ้ง จังหวัดบุรีรัมย์

เดิวน้อยอยู่ในหอพระสมุดสำหรับพระนคร ราว พ.ศ. ๑๖๖๐

ตำนานอักษรในประเทศไทย

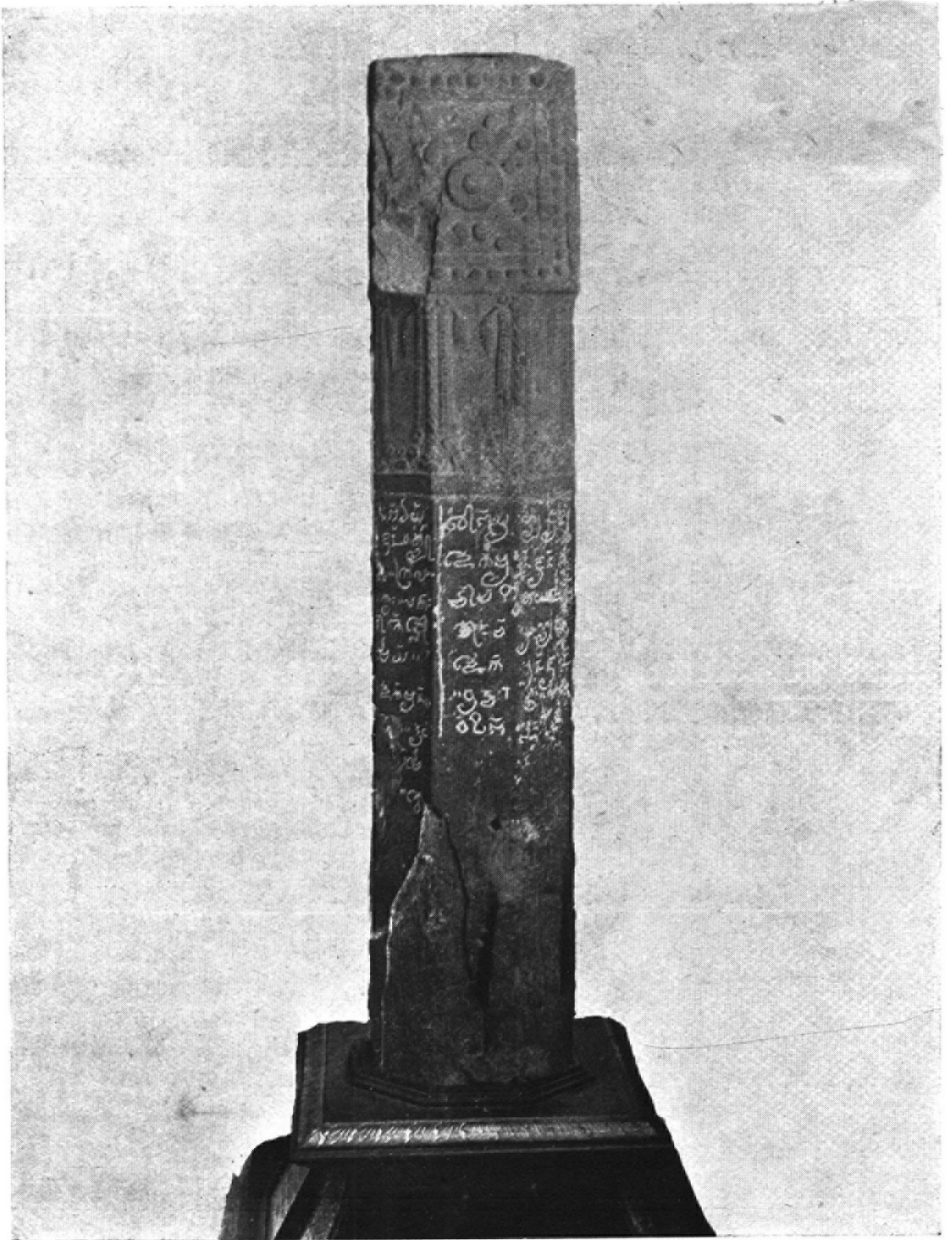
อักษรเก่าที่สุด ซึ่งนักปราชญ์ ผู้ศึกษาโบราณคดีได้พบในประเทศไทย
อินเดีย คืออักษรจารึกของพระเจ้าอโศก เมื่อ พ.ศ. ๓๐๐ อักษรที่อ่าน
เรียกชื่อว่าพราหมณ์ อักษรชนิดนี้ แม้ว่าพวกพราหมณ์เป็นผู้คิดแบบขึ้น
ก็จริง ถึงกระนั้นอักษรพราหมณ์ หาเป็นของอินเดียแท้ที่เดียวไม่ พวก
พราหมณ์ได้แบบอย่างมาจากประเทศข้างตะวันตก คือเมืองเฟนิเชีย
ซึ่งเดิมตั้งอยู่ที่ทะเลเมดิเตอร์เรเนีย ข้างทิศตะวันออก ชาติเฟนิเซียนั้น
เป็นชาติแรกที่ได้ออกหาวิธีเขียนหนังสือโดยใช้ตัวอักษรล้วน กล่าวคือ
ตัวอักษรแท้ ๆ ไม่ใช้รูปอย่างชาวอียิปต์หรือจีนเคยใช้เขียนภาษา
ของเขา

ตัวอักษรเฟนิเซียนซึ่งเป็นต้นเค้าของอักษร กรีก ละติน แลอักษร
ฝรั่งอื่น ๆ ก็เป็นต้นเค้าของอักษรพราหมณ์ในประเทศไทยเหมือนกัน
จึงอาจกล่าวได้ว่า ตัวอักษรเฟนิเซียนเป็นต้นสกุลของตัวอักษรซึ่งใช้
ในสยามประเทศกับทั้งประเทศใกล้เคียงด้วย

ตัวอักษรพราหมณ์ เมื่อชาวอินเดียใช้เขียนต่อ ๆ มา ได้เปลี่ยนแปลง
ไปทีละเล็กละน้อยจนกระทั่งรูปสัณฐานของอักษรอินเดียผิดกับอักษร
พราหมณ์ของพระเจ้าอโศกทุกตัว อนึ่งด้วยเหตุว่า ประเทศไทยเป็น
ทวีปใหญ่ แลชนชาติซึ่งตั้งภูมิลำเนาอยู่ในภาคใต้ เช่นพวกทมิฬ
อยู่ห่างไกลจากชนชาติในภาคเหนือมีเมืองมคธเป็นต้น เพราะฉะนั้นวิธี

เปลี่ยนแปลงตัวอักษรเดิมได้ใครคนละทางกัน จนในที่สุดเกิดต่างกัน
เป็นตัวอักษรอื่นเคียงฝ่ายเหนือแลตัวอักษรอื่นเคียงฝ่ายใต้

พวกอาลักษณ์อื่นเคียงฝ่ายเหนือชอบใช้กระตาศเป็นเครื่องหมายเขียนเป็น
พิน แลเขียนตัวอักษรเป็นเหลี่ยม ๆ ซึ่งเรียกกันว่า อักษร “เทวนาครี”
ส่วนพวกอาลักษณ์อื่นเคียงฝ่ายข้างใต้ มักจะชอบใช้โบลานเป็นเครื่องหมาย
เขียน แลเขียนตัวอักษรเป็นรูปกลม ๆ เช่นอักษร “คณณ”
หรือ “ครนณ”

อักษรมอญจารึก

ศิลาจารึกภาษามอญได้มาจากศาลสูง เมืองลพบุรี
 เดิวน้อยอยู่ในหอพระสมุดสำหรับพระนคร ราว พ.ศ. ๒๐๕๐

ประวัติอักษรอินเดียในสยามประเทศ แลประเทศใกล้เคียง

ชาวอินเดียเห็นจะเริ่มมีมาตั้งภูมิลำเนาอยู่ในประเทศนี้ แลได้เป็น
ครูของชาวบ้านเมืองตั้งแต่รัชสมัยของพระเจ้าอโศก แต่นักปราชญ์ผู้
ศึกษาโบราณคดียังไม่ได้พบหลักฐาน จะเป็นจารึกหรือหนังสืออย่าง
ใด ๆ ซึ่งชาวอินเดียหรือคนพื้นเมืองได้เขียนไว้แต่ครั้งโน้นเลย

จารึกเก่าที่สุด ซึ่งผู้เที่ยวสืบค้นโบราณวัตถุได้พบในประเทศนี้
คือในสยามประเทศจารึก “เย ธมฺมา” ที่พระปฐมเจดีย์ ราว
พ.ศ. ๑๑๐๐—๑๒๐๐ ในประเทศพม่า จารึกบนแผ่นทองคำ เป็นเรื่อง
ความในคัมภีร์กถาวัตถุ ราว พ.ศ. ๑๐๕๐—๑๑๕๐ แลในประเทศเขมร
จารึกตั้งแต่แผ่นดินพระเจ้าอวรมันที่ ๑ พ.ศ. ๑๑๕๐ เป็นต้นมา

ตัวอักษรจารึกในประเทศทั้งสามที่กล่าวมานี้ เป็นอักษรชนิดเดียว
กันทั้งนั้น แลเหมือนกันกับตัวอักษรอินเดียฝ่ายใต้ ซึ่งใช้อยู่ในสมัยเดียวกัน
คือ ครักราชวงศ์ กทัมพะ แลราชวงศ์ ปัลลวะ จึงกล่าวได้ว่า
อักษรอินเดียชนิดนี้ เป็นเค้ามูลของอักษรที่ชนชาติมอญ เขมร แลชาติ
อื่น ๆ เคยใช้อยู่ในประเทศนี้ ก่อนที่พวกไทยได้ลงมาปกครอง

ต่อมาในภายหลัง ชนชาติต่าง ๆ นั้น ได้เปลี่ยนแปลงแก้ไขวิธี
เขียนอักษรอินเดียตามความคิดความเห็นของตน ๆ ครุฑจึงชาวอินเดีย

ได้เปลี่ยนแปลงวิธีเขียนอักษรพราหมณ์ของเขา ชาวประเทศทวันออกได้
 เปลี่ยนแปลงอักษรอินเดียเป็นอักษรขอม ซึ่งใช้ในศิลาจารึกที่นครธม
 ที่ปราสาทอื่น ๆ ในอาณาจักรกรุงกัมพูชา แต่ชาวประเทศทวันตก ได้
 มาเปลี่ยนแปลงเป็นตัวอักษรมอญเก่าซึ่งใช้ในศิลาจารึกของพระเจ้า
 อนิรุทธเป็นต้น

อักษรขอมและอักษรมอญสองชนิดนี้เป็นอักษรสำคัญที่ใช้ในสยาม
 ประเทศกับประเทศใกล้เคียง ในสมัยภายหลังชาวอินเดียได้มาสอน
 อักษรศาสตร์ ก่อนที่พวกไทยได้ยกลงมาจากฝ่ายเหนืออีก

ประวัติอักษรขอม

ตัวอักษรขอมที่ใช้ ในศิลาจารึกภาษาสันสกฤตแลภาษาเขมรในสมัย
เมื่อกกรุงกัมพูชามีอำนาจแผ่อาณาเขตรมาถึงลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา ผิดกับ
ตัวอักษรอินเดียที่เป็นต้นเค้าอยู่ ๓ ประการ ประการที่ ๑ คือ อาลักษณ์
ขอมเขียนตัวอักษรบรรเจิดบรรจงงดงามกว่าอาลักษณ์อินเดีย ประการ
ที่ ๒ เส้นเล็กซึ่งเสมียนอินเดียขีดบนตัวอักษรของเขานั้นขอมมาเขียนเป็น
เส้นใหญ่ (หนามเตย) เครื่องหมายชนิดนี้ภาษาเขมรเรียกว่า “ สก ”
คือ “ เส้นผม ” เพราะเป็นรูปคล้ายกับเส้นผมหยิก ประการที่ ๓ คือ
ตัวอักษรอินเดียฝ่ายใต้ที่เป็นรูปกลม ขอมได้เปลี่ยนแปลงเขียนเป็น
รูปสี่เหลี่ยม

ลักษณะที่ว่ามานี้เป็นลักษณะของอักษรขอมโบราณซึ่งปรากฏใน
ศิลาจารึกกรุงกัมพูชาทุก ๆ หลัก

อักษรขอมโบราณนั้น คงจะได้มี ๒ ชนิด คือ อักษรบรรจงสำหรับ
จารึกชนิด ๑ อักษรหวัดสำหรับใช้เขียนหนังสือธรรมดาอีกชนิด ๑

แม้หนังสือที่พวกขอมครั้งโบราณเขียน (จาร) ไว้ด้วยใบลาน
เดี๋ยวนี้จะสูญหายเสียหมดก็ดี ก็ยังมีตัวอย่างอักษรขอมหวัดโบราณใน
ศิลาจารึกบางหลัก นักปราชญ์ผู้ศึกษาทางโบราณคดี จึงรู้ได้ว่าอักษร
ขอมโบราณมี ๒ ชนิดดังกล่าวมา

เรื่องอักษรขอมหวัดโบราณจะเอาไว้มากไว้ในตอน “ประวัติอักษร
ไทยกลางต่อไป”

ส่วนอักษรบรรจงสำหรับจารึกนั้นเป็นเค้าของอักษรขอมซึ่งใช้เขียน
หนังสือธรรม เช่นคัมภีร์พระไตรปิฎกหรือหนังสือเทศนา ในสยาม
ประเทศแลในกรุงกัมพูชาจนทุกวันนี้

ในสยามประเทศนี้ พวกสัตบุรุษเคยใช้ตัวอักษรขอมชนิดนี้ตั้งแต่
ครั้งเมืองสุโขทัยยังเป็นราชธานี มีตัวอย่างในศิลาจารึกวัดป่ามะม่วง
ภาษามคธ เป็นคาถาซึ่งพระมหาสามีสังฆราช ได้แต่งสรรเสริญ
พระเกียรติยศของพรญาภาไทย (พระธรรมราชาที่ ๑) เวลาเสด็จ
ออกทรงผนวชเมื่อ พ.ศ. ๑๘๐๕ (ประชุมศิลาจารึก จารึกกรุงสุโขทัย
หลักที่ ๖) ตัวอักษรในจารึกหลักนี้ไม่แปลกกับตัวอักษรขอมซึ่งใช้ใน
สมัยปัจจุบันนี้ แต่มีข้อประหลาดอยู่อย่างหนึ่ง คือเมื่อ พ.ศ. ๑๘๐๕ ในบ
เคียวกันนั้นเอง พรญาภาไทยองค์ที่กล่าวมานี้ได้ โปรดให้จารึกความ
ภาษาเขมรอีกหลักหนึ่ง (ประชุมศิลาจารึกหลักที่ ๔) ตัวอักษรใน
ศิลาจารึกนั้นหาเป็นชนิดเดียวกันกับตัวอักษรขอมในศิลาจารึกภาษามคธ
ของพระมหาสามีสังฆราชไม่ ตัวอักษรในศิลาจารึกภาษาเขมรเหมือน
กับตัวอักษรจารึกกรุงกัมพูชา เมื่อราว พ.ศ. ๑๘๐๐ ยังไม่ได้เปลี่ยนรูป
สัณฐานเป็นอักษรขอมที่เขียนหนังสือธรรม เหตุที่ในแผ่นดินพรญาภาไทย
ธรรมราชา มีอักษรขอมใช้ทั้ง ๒ ชนิดนี้ อาจเป็นเช่นนั้น คือ ศิลาจารึก
ภาษาเขมร คนชาติเขมรเขียนตามแบบเก่าของเขา แต่ศิลาจารึก
ภาษามคธนั้นเป็นฝีมือคนไทยเขียน

อักษรขอมบัญญัติเป็นหนังสือสวด

อักษรขอมย่อเป็นหนังสือสวด

ทั้งนี้เป็นแต่ความสันนิษฐาน ถ้าเป็นความจริง เหตุที่อักษรจารึก
ของขอมมาเปลี่ยนแปลงเป็นอักษรขอมสำหรับเขียนหนังสือธรรม อาจ
เป็นเพราะไทยเอามาใช้ก่อน แลภายหลังในสมัยที่พวกเขมรตกมา
อยู่ในอำนาจของไทย พวกเขมรก็ได้เอาตัวอย่างอักษรขอมซึ่งไทย
เปลี่ยนแปลงนั้นไปใช้บ้าง จึงได้เกิดมีอักษรขอมชนิดเดียวกันใน
ประเทศทั้ง ๒

อักษรขอมที่ใช้ในสมัยปัจจุบันนี้ เขียนได้หลายอย่างคือ :—

อักษรขอมบรรจง ใช้เขียนคัมภีร์พระไตรปิฎกใบลาน รูปสัณฐาน
อักษรขอมชนิดนี้ ไม่แปลกกับตัวอักษรขอมซึ่งใช้ครั้งกรุงสุโขทัยยัง
เป็นราชธานี

อักษรขอมหวัดบรรจง ใช้เขียนหนังสือแปลร้อยโดยมาก รูป
สัณฐานของอักษรชนิดนี้บางตัว ใกล้เคียง ๆ ตัวอักษรจารึกของขอม
ครั้งโบราณ

อักษรขอมหวัด ใช้เขียนความบรรทึกแลคำอธิบายต่าง ๆ ใน
คัมภีร์ใบลาน หรือใช้เขียนตัวเก๊เขียนโดยมาก

อักษรขอมย่อ ใช้เขียนหนังสือสวด อักษรขอมย่อนี้ ผิดกับอักษร
ขอมชนิดอื่น ๆ เป็นสำคัญก็คือจารไม่ได้ ต้องใช้เขียนด้วยปากกา

ประวัติอักษรไทยกลาง

เมื่อพวกไทยอพยพมาจากเมืองเดิมที่ตั้งที่ใดกล่าวไว้ในตอน “กำเนิดตัวอักษรไทย” แล้ว ก็มาตั้งภูมิลำเนาอยู่ติดต่อกับอาณาเขตของมอญ เป็นเวลากาลังเมืองมอญรุ่งเรืองอยู่ในฝ่ายตะวันตก พวกไทยจึงได้รับอิทธิพลจากมอญหลายอย่าง มีความรู้ทางพระพุทธศาสนา แลอักษรศาสตร์ เป็นต้น

แบบอักษรซึ่งข้าพเจ้าสันนิษฐานว่าพวกไทยได้เอามาจากมอญเมื่ออพยพมาใหม่ ๆ นั้น แม้ไม่มีตัวอย่างตัวอักษรปรากฏอยู่ในบันทึกใดถึงกระนั้นเหตุที่ข้าพเจ้ากล่าวกล่าวว่าพวกไทยได้ คัดลอกอักษรศาสตร์จากมอญ แลเอาตัวอักษรมอญมาแปลงใช้เขียนภาษาไทยนั้น คือ ลักษณะอักษรอาหม คือ ผู้ไทยเมืองสิบสองพินนา ที่ใช้กันทุกวันนี้ ล้วนเป็นลักษณะของอักษรมอญเก่าทั้งนั้น เห็นได้ว่าพวกไทยมิได้เอามาจากอักษรอื่น มีอักษรขอมเป็นต้น

เพราะเหตุที่สระแลพยัญชนะของอักษรที่ไทยเอาแบบมอญมาใช้ชั้นเดิม ผิดกับสระแลพยัญชนะของมอญอย่าง ๑ แลเพราะเหตุที่พวกไทยในสมัยนั้น ยังไม่ชำนาญชำนาญในการเขียนอักษรชั้นนั้นนัก อีกอย่าง ๑ เพราะฉะนั้นการที่พวกไทยไปเอาตัวอย่างของอักษรมอญมาใช้เขียนภาษาของตนก็คงจะมีการบกพร่อง แม้ทุกวันนี้การเขียนแลการอ่านหนังสือไทยเห็นอ ซึ่งได้แบบมาจากอักษรที่พวกไทยใช้ชั้นเดิม

ก็ยังไม่เป็นการสทก ทั้งสระแลพยัญชนะยังขาดบ้างบางตัว เครื่องหมายสำหรับทำให้ออกเสียงสูงต่ำ คือ วรรณยุกต์ก็ไม่มี วิธีเรียงสระแลพยัญชนะ ก็ไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย

พวกไทยน้อยซึ่งลงมาตั้งภูมิลำเนาอยู่ทางลำน่ายม ชั้นแรกก็เห็นจะใช้อักษรไทยได้แบบมาจากมอญเหมือนพวกไทยอื่น ๆ แต่ธรรมเนียมมนุษย์ซึ่งอยู่ในใต้อำนาจของชาติอื่นมักจะเอาขนบธรรมเนียมของชาตินั้นมาปะปนกับขนบธรรมเนียมของชาติตน แลมักจะเอาภาษาแลอักษรของชาตินั้นมาใช้ด้วย

เมื่อราว พ.ศ. ๑๕๐๐ พวกขอมได้แผ่อาณาเขตมาถึงดินแดนของไทยซึ่งตั้งอยู่ทางริมลำน่ายม แลได้ปกครองเมืองเซลิยงและเมืองสุโขทัย ในคราวนั้น พวกไทยคงจะได้ศึกษาอักษรขอมหวัค อันเป็นอักษรสำคัญที่ใช้ในทางราชการบ้านเมือง จึงแปลงตัวอักษรเดิมของไทยมาเป็นรูปคล้ายตัวอักษรขอมหวัค เหมือนอย่างพวกไทยที่มำตั้งภูมิลำเนาอยู่ในประเทศพม่า มีพวกเงี้ยวเป็นอาทิ ก็ได้เอาตัวอักษรพม่าบางตัวมาใช้เขียนภาษาของตน ซึ่งจะได้อธิบายใน “ประวัติอักษรไทยเหนือ”

ภายหลังตั้งแต่พระเจ้าศรีอินทราทิตย์ประกาศตั้งกรุงสุโขทัยเป็นอิสสระเมื่อราว พ.ศ. ๑๘๐๐ อำนาจของขอมในสยามประเทศอ่อนลง พระเจ้าแผ่นดินในราชวงศ์พระร่วงกรุงสุโขทัย มีพระราชประสงค์จะให้ราษฎรพื้นเมืองเลิกประพฤติตามธรรมเนียมขอม แลคงจะได้ให้เลิกใช้ภาษาเขมรในทางราชการแลกลับใช้ภาษาไทยอีกด้วย

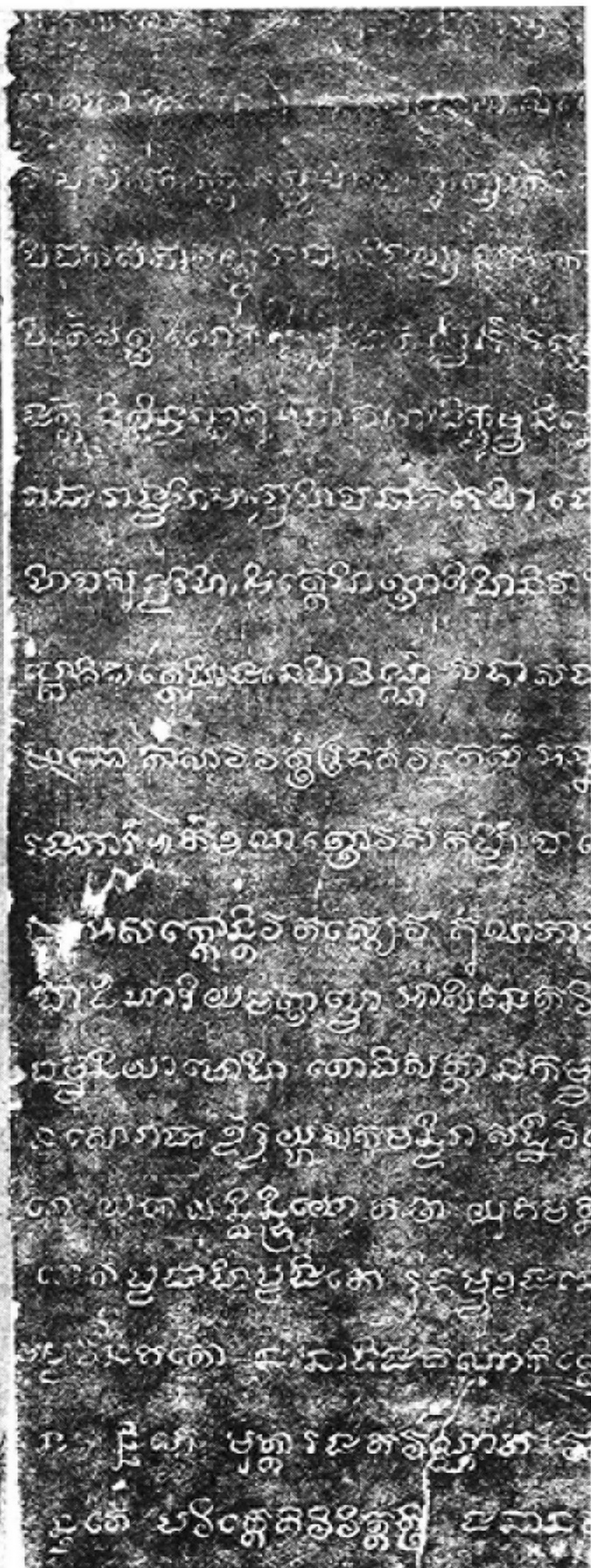
ครั้นถึงรัชกาลพระเจ้ารามคำแหงมหาราช หรือซึ่งเรียกในศิลาจารึกว่าพ่อขุนรามคำแหง พระองค์ทรงพระราชดำริเห็นว่า อักษรซึ่งพวกไทยได้แบบอย่างมาจากมอญ ไม่สะดวกแก่การเขียนภาษาไทย ถ้าใช้ต่อ ๆ ไป ก็จะเป็นการชักช้าของเนื้อเรื่อง ๆ ทั้งการที่จะใช้อักษรขอมล้วนไม่เป็นการสมควร เพราะเมื่อสุโขทัยก็ได้เป็นอิสระขึ้นแล้ว พ่อขุนรามคำแหง จึง “หาใคร่ใจในใจ แลใส่ลายสือไทยนี้” ตามที่พระองค์เล่าไว้ในศิลาจารึก ซึ่งข้าพเจ้าได้กล่าวมาแล้วข้างต้น แต่สังเกตเห็นว่า การที่พ่อขุนรามคำแหง ใส่ลายสือไทยนั้นดูเหมือนได้เอาอักษรหวัดของขอมซึ่งพวกไทยเปลี่ยนแปลงแก้ไขเขียนภาษาไทยมาแก้ไขให้ดีขึ้นเท่านั้นเป็นสำคัญ คือ รูปสัณฐานตัวอักษรของพระองค์ คล้ายรูปสัณฐานของอักษรขอมซึ่งจะอธิบายต่อไปอย่าง ๑ อีกอย่าง ๑ วิธีใช้ตัวพยัญชนะแทนไม้ผัด คือใช้ตัวพยัญชนะ ๒ ตัวเรียงกัน ตัวหน้าเป็นตัวสกด ตัวหลังเป็นไม้ผัดนั้น นั่นก็เป็นวิธีของขอมเหมือนกัน เช่น กนน อ่านว่า กั้น เป็นต้น

การแก้ไขอักษรหวัดของขอม พ่อขุนรามคำแหง ทรงกระทำได้เป็นผลสำเร็จ ดังจะอธิบายต่อไปนี้ คือ

ประการ ๑ รูปสัณฐานของอักษรขอม พระองค์ได้เปลี่ยนแปลงให้สะดวกยิ่งขึ้นแก่ผู้เขียน จะยกเป็นตัวอย่าง คือ เส้นผมบนตัวอักษร (หนามเตย) ซึ่งเป็นเครื่องหมายไม่มีประโยชน์ในการอ่านหนังสือ พ่อขุนรามคำแหงได้ยกเลิกเสียบ้าง เช่นตัวขอม เปลี่ยนเป็น

อักษรไทยสุโขทัย
ศิลาจารึกพรญาภาไทย
พ.ศ. ๑๙๐๕

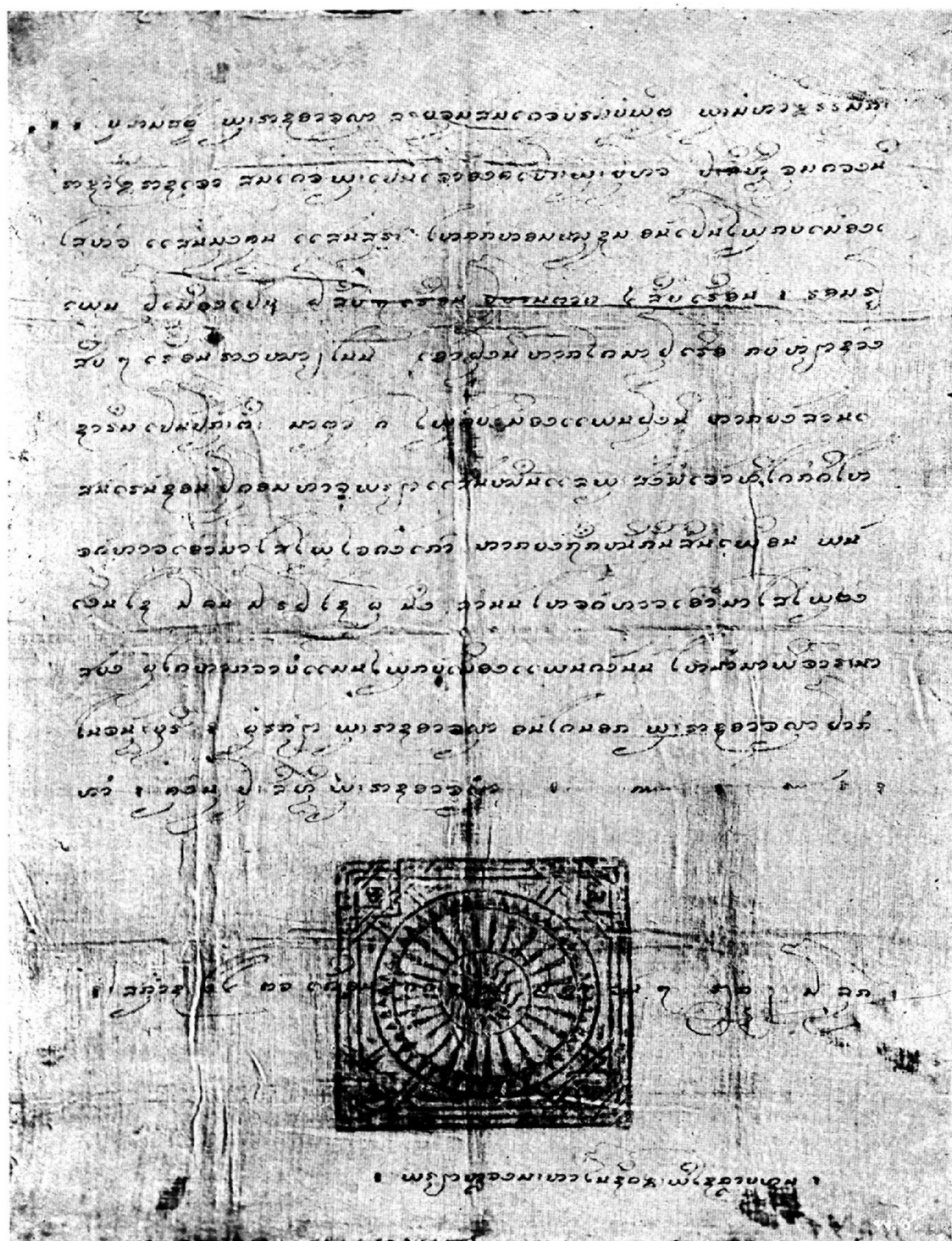
อักษรขอมกรุงสุโขทัย
ศิลาจารึกมหาสามีสังฆราช
พ.ศ. ๑๙๐๕

การเรียงตัวสระแลพยัญชนะทั้งกล่าวมานี้ เป็นการจักอักษรไทยให้สทวกันเหมือนกัน วิธีเรียงตัวอักษรของพ่อขุนรามคำแหง คล้ายๆ วิธีเรียงตัวอักษรของฝรั่ง ผิดแต่ที่ของฝรั่งใช้เรียงสระไว้ข้างขวาตัวพยัญชนะ แต่ในศิลาจารึกของพ่อขุนรามคำแหง สระบางตัวอยู่ข้างขวา เช่น สระ ๑ ข้างตัวอยู่ข้างซ้าย เช่น สระ อู เอ เป็นต้น

ประการ ๓ ภาษาเขมร ภาษามอญ ทั้ง ๒ ภาษานี้พูดไม่มีเสียงสูง เสียงต่ำ ไม่ต้องใช้เครื่องหมายวรรคตต่าง ๆ ที่แรกพวกไทยเอาตัวอักษรมอญมาใช้เขียนภาษาไทย แลไทยเมืองสุโขทัยเอาตัวอักษรขอมหวัดมาปนกับตัวอักษรที่ใช้มาแต่เดิม นั้น ก็ยังไม่ได้คิดหาวิธีใช้เครื่องหมายสำหรับทำให้ผู้อ่านเห็นว่า คำต่าง ๆ ที่มีจำนวนสระแลพยัญชนะเท่ากัน อ่านเป็นเสียงสูงต่ำกว่ากันอย่างไร เช่น เขา, เข้า, เข้า. เสือ, เสือ, เสือ. เป็นต้น แม้ทุกวันนี้อักษรไทยเห็นก็ยังไม่มีความหมายหรือวรรคต เช่น ไม้เอก ' ไม้โท ' เป็นต้น อย่างของอักษรไทยกลาง

เครื่องหมายวรรคตของอักษรไทยกลางนี้ พ่อขุนรามคำแหงเห็นจะเป็นผู้แรกที่คิดขึ้น เพื่อให้ออกเสียงได้ชัดเจนเท่ากับการพูดของคนไทย ในศิลาจารึกของพ่อขุนรามคำแหงมีใช้เครื่องหมายวรรคตอยู่ ๒ อย่าง คือ ไม้เอกกับกากะบาท

การเปลี่ยนแปลงแก้ไขของพ่อขุนรามคำแหงที่กล่าวมานี้ พวกไทยซึ่งตั้งอยู่ทางริมลำนํายมกับแม่น้ำเจ้าพระยาได้ยอมรับเห็นว่าดีแลเอาไปใช้ทั้งหมด เว้นแต่วิธีเรียงสระอย่างเดิวนั้น คือในแผ่นดิน

อักษรลาวล้านช้าง ครึ่งพระเจ้าธรรมิกราช
สัญญาบัตรเจ้าเมืองแพน พ.ศ. ๒๒๐๕

พจนานุกรมไทยธรรมราชา บรรดาศิลปจารึกภาษาไทย กลั๊ยไ้สระ อี อี
 ขนทัวพยัญชนะ สระ อู อู ไ้ทัวพยัญชนะ ตามแบบโบราณ นอกนั้น
 ลักษณะตัวอักษรก็ วิธัเรียงทัวพยัญชนะก็วิธัไ้เครื่องหมายวรรณยุกต์
 ก็ ไ้ค้งตามแบบที่พ่อขุนรามคำแหงทรงพระราชดำริห์จัดขึ้นทั้งนั้น

แม้ว่าพ่อขุนรามคำแหงจะไม่ได้เป็นผู้ทรงประดิษฐ์ตัวอักษรไทยขึ้น
 โดยอัตโนมัติก็ ถึงกระนั้นการที่พระองค์ไ้ทรงแก้ ไขตัวอักษรของ
 ชาวเมืองสุโขทัยให้เรียงเป็นแนวเดียวกันได้นั้น เป็นการสำคัญยิ่ง แล
 ควรที่ชาวสยามในป้ตยุบันนี้จะรู้สึกพระคุณแลมีความเคารพนบถที่พระองค์
 ไ้ทรงจัดแบบอักษรไทยให้สัควกขึ้นชอนให้มาก อนึ่ง ในสยามประเทศ
 ทุกวันนี้ การคิดแบบเครื่องพิมพ์ดีดแลการพิมพ์หนังสือ ไ้เจริญรุ่งเรือง
 เป็นประโยชน์ยิ่งในวิชาความรู้แลทางราชการ นัยว่าเพราะพ่อขุนราม
 คำแหงไ้ทรงพระราชดำริห์เปลี่ยนรูปอักษร ขอม แลเรียงพยัญชนะเป็น
 แนวเดียวกันไ้สัควกไว้ ส่วนบรรดาประเทศที่ยังใช้ วิธัชอนทัวพยัญชนะ
 เช่นประเทศเขมรแลประเทศลาว การพิมพ์หนังสือของประเทศเหล่านั้น
 เป็นการยาก ไม่สู้จำเริญ แลยังไม่มีผู้ใดในชาตินั้น ๆ ไ้คิดจะออก
 แบบเครื่องพิมพ์ดีดสำหรับตัวอักษรของตน ๆ เลย

ตัวอักษรไทยที่เกิดขึ้นในเมืองสุโขทัยไ้แพร่หลายไปในประเทศที่
 ใกล้เคียงติดต่อกัน คือในแคว้นล้านช้างแคว้นล้านนาไทย แลที่สุทในสยาม
 ประเทศฝ่ายข้างไ้ คือกรุงศรีอยุธยา แต่ในสมัยเมื่อกรุงสุโขทัยยังเป็น
 ราชธานีของสยามประเทศ แต่ภายหลังมาในแคว้นล้านช้าง ตัวอักษรไทย

สุโขทัย ได้เปลี่ยนเป็นตัวอักษรลาว ซึ่งใช้อยู่ในเมืองเวียงจันทน์
เมืองหลวงพระบาง คือประเทศลาวขึ้นอินโดจีนฝรั่งเศสในทุกวันนี้

ในแคนลานนาไทย ศิลารักเก่าที่สุดที่ปรากฏใช้ตัวอักษรไทย
สุโขทัย คือศิลปารักของพระมหาสุมนเถร ที่วัดพระยืนเมืองลำพูน
พระมหาสุมนเถรองค์นั้น ได้ไปจากเมืองสุโขทัยแลบางที่จะเป็นผู้นำ
แบบอักษรไทยสุโขทัยไปใช้ในลานนาไทย ตั้งแต่ครั้งนั้นมา ชาวเมือง
เชียงใหม่ เมืองลำพูน แลเมืองอื่นๆ ในลานนาไทย ได้ใช้อักษรไทย
สุโขทัยเป็นลำดับมา แต่ภายหลังเมื่อราว พ.ศ. ๒๐๕๐ ชาวลานนาไทย
ได้เลิกใช้ตัวอักษรไทยสุโขทัยแลกลับไปใช้ตัวอักษรของพวกกลอ คือไทย
เมืองสิบสองพม่าน จะเป็นเพราะเหตุไรไม่ทราบแน่ บางทีจะเป็นเพราะ
เหตุตัวอักษรกลอมีรูปกลมคล้ายตัวอักษรพม่า ซึ่งคราวนั้นมีอำนาจขึ้นใน
แคนลานนาไทยก็เป็นได้ เมื่อ พ.ศ. ๒๓๐๖ พม่าตีเมืองเชียงใหม่ได้
แต่ภายหลังเมื่อในปี พ.ศ. ๒๓๑๖ กลับเสียเมืองเชียงใหม่แก่กองทัพไทย
แลเมืองเชียงใหม่ได้ร้างต่อมา ครั้นถึง พ.ศ. ๒๓๓๘ ในรัชกาลที่ ๑
พระยาภาววิไล ได้ไปตั้งเมืองเชียงใหม่ขึ้นเป็นนครตามเดิม แลได้กลับไป
ใช้อักษรไทยสุโขทัย เพื่อจะแจ้งว่าแคนลานนาไทยกลับเป็นเมืองไทยแท้
มีตัวอย่างอักษรไทยในศิลปารักวัดพระสิงห์หลวงเมืองเชียงใหม่ วัด
ลำปางหลวง แลในจารึกแห่งอื่นๆ อีก แต่การเปลี่ยนแปลงแก้ไข
ของพระยาภาววิไล ไม่ได้ดำเนินต่อไปนานเท่าไรนัก ภายหลังจารึก
แลหนังสือต่าง ๆ ที่เขียนในเมืองเชียงใหม่จนทุกวันนี้ เป็นหนังสือไทย
เหนือทั้งนั้น

อักษรไทยสุโขทัย ที่ใช้ในลานนาไทย
ศิลาจารึกวัดเชียงมั่น เมืองเชียงใหม่ พ.ศ. ๒๑๒๔

ในสยามประเทศฝ่ายใต้ ตั้งแต่พระเจ้าอู่ทองตั้งอาณาจักรเป็น
อิสระกับสร้างพระนครศรีอยุธยาเป็นราชธานีเมื่อ พ.ศ. ๑๘๙๓ ชาวสยาม
เอาแบบอักษรไทยสุโขทัยมาใช้ต่อ ๆ มา จนเกิดมีแบบอักษรไทยซึ่ง
ใช้กันอยู่ทุกวันนี้ จารึกหนังสือใด ๆ ที่เป็นตัวอักษรไทยครั้งกรุงเก่า
ยังเป็นราชธานี เหลือน้อยเต็มที ก่อนแผ่นดินพระเจ้าทรงธรรม เกือบ
จะหาไม่ได้ที่เดียว

ลักษณะตัวอักษรไทยครั้งแผ่นดินพระนารายณ์มหาราช ไม่แปลก
กับอักษรไทยสมัยก่อนนัก แลตัวอักษรไทยครั้งกรุงเก่าก็แปลกกับตัว
อักษรไทยสุโขทัยเพียง ๒-๓ ตัวเท่านั้น เช่นตัว ฅ เปลี่ยนเป็น ก
ตัว ฌ เปลี่ยนเป็น ช ตัว ฌ เปลี่ยนเป็น ท แลที่สุดตัว ฬ
เปลี่ยนเป็น ม นอกนั้นตัวอักษรไทยครั้งกรุงเก่า แลกรุงรัตนโกสินทร์
เหมือนตัวอักษรไทยของพ่อขุนรามคำแหงทั้งนั้น

ตัวอักษรไทย เสมียนอาลักษณ์เป็นผู้ชำนาญในการเขียนหนังสือ
เขียนได้หลายอย่าง นอกจากตัวธรรมดาที่เป็นเค้าของตัวพิมพ์ แลตัว
อักษรหวัดซึ่งใช้เขียนสำเนาแลความบรรทัดต่าง ๆ ยังมีอีกชนิดหนึ่ง
ที่เป็นสำคัญ คือ “อักษรไทย ย่อ” อักษรไทย ย่อ นี้ มีตัวอย่างตั้งแต่
แผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช แลครั้งนั้นดูเหมือนจะใช้ในทาง
ราชการ มีหลักฐาน คือหนังสือสัญญาระหว่างสยามประเทศกับประเทศ
ฝรั่งเศสเมื่อ พ.ศ. ๒๒๓๑

ส่วนประวัติตัวอักษรไทยที่โรงพิมพ์ต่าง ๆ ใช้ในยุคนั้น มี
 ดังนี้ ในเมื่อรัชกาลที่ ๓ นายร้อยเอกเชมส์โลคนอังกฤษ ซึ่งรัฐบาล
 อินเดียให้มารับราชการอยู่ที่เกาะหมาก ได้ลองเรียนหนังสือไทย แล้ว
 ให้แบบอย่างทำตัวอักษรไทยขึ้นที่เมือง บังกล่า เป็นครั้งแรก เมื่อ
 พ.ศ. ๒๓๗๑ ได้พิมพ์สมุด ไวยากรณ์ สำหรับฝรั่งเรียนภาษาไทย
 ขึ้นก่อน (หนังสือเล่มนี้ยังมียู่ในหอพระสมุด ฯ) ต่อมาพวกมิชชัน
 นารีอเมริกันเข้ามาตั้งสอนศาสนาทุกสัปดาห์ในกรุงเทพฯ ฯ จะใคร่แจก
 หนังสือสอนศาสนาเป็นภาษาไทย จึงไปขอซื้อตัวพิมพ์ที่นายร้อยเอก
 เชมส์โล ให้อย่างสร้างไว้ นั้น มาพิมพ์หนังสือสอนศาสนาที่เมืองสิงคโปร์
 ส่งเข้ามาแจกที่กรุงเทพฯ ฯ ต่อมาพวกมิชชันนารีเอาเครื่องพิมพ์เข้ามา
 ตั้งในกรุงเทพฯ ฯ เมื่อ พ.ศ. ๒๓๗๘ แต่ตัวพิมพ์อักษรไทยที่ใช้ในชั้นนั้น
 เป็นแต่แก้ไขแบบอย่างตัวพิมพ์ของนายร้อยเอก เชมส์โล บ้างเล็กน้อย
 ยังไม่งาม จนหมอ บรัดเล ตั้งโรงพิมพ์ขึ้น จึงได้คิดทำตัวอักษรไทย
 เป็นรูปอย่างที่ใช้กันในปัจจุบัน ฯ สำเร็จเมื่อ พ.ศ. ๒๓๘๐ ตัวพิมพ์ของ
 หมอ บรัดเล เป็นต้นแบบอย่างที่ใช้กันต่อมา แต่ชั้นแรกยังต้องส่งไป
 ทำตัวพิมพ์ที่เมืองนอก จนถึง พ.ศ. ๒๓๘๔ จึงหล่อตัวพิมพ์อักษรไทยได้
 ในประเทศนี้ แต่การพิมพ์หนังสืออักษรไทยเมื่อครั้งรัชกาลที่ ๓ เป็นแต่
 พวกมิชชันนารีใช้พิมพ์หนังสือสอนศาสนาเป็นพื้น ปรากฏว่าใช้ราชการ
 ครั้งเดียวเมื่อ พ.ศ. ๒๓๘๒ พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว

โปรด ฯ ให้จ้างโรงพิมพ์หมอบรัดเล พิมพ์หมายเหตุประกาศห้ามสูบฝิ่นเป็น
 ใบปลิว ๘๐๐๐ ฉบับ ครั้งนั้นพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
 ยังทรงผนวชอยู่ที่วัดบวรนิเวศ ทรงเห็นประโยชน์ของการพิมพ์หนังสือ
 มาแต่แรก จึงโปรด ฯ ให้ส่งเครื่องพิมพ์มาตั้งขึ้นที่วัดบวรนิเวศเป็นโรง
 พิมพ์แรกของไทย ทรงพิมพ์หนังสือในทางช้างพระพุทธรูปศาสนาพุทธ
 มิชชันนารีบ้าง มาจนถึงรัชกาลที่ ๕ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า
 เจ้าอยู่หัว จึงโปรด ฯ ให้ตั้งโรงพิมพ์หลวง แลใช้อักษรพิมพ์ในราชการ
 สืบมา

มิสเตอร์ เอควิน เอส. แมคฟาร์แลนด์^(๑) เลขาธิการพิเศษของ
 พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระดำรงราชานุภาพ ครั้นเสด็จดำรงตำแหน่ง
 เสนาบดีกระทรวงศึกษาธิการ ได้แสดงความคิดจะทำเครื่องพิมพ์ดีดภาษา
 ไทยขึ้น เมื่อได้รับความเห็นชอบที่จะให้มีพิมพ์ดีดเป็นภาษาไทยขึ้นจาก
 พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระดำรงราชานุภาพแล้ว มิสเตอร์แมค
 ฟาร์แลนด์ ซึ่งถึงแม้ว่ามีไต่ไปข้างกลก็จริง แต่เป็นผู้มีความรู้
 ทางหนังสือดีคนหนึ่ง ได้จัดการทำเครื่องพิมพ์ดีดขึ้นจนสำเร็จ เขาได้
 เลือกเครื่องพิมพ์ดีดชนิดสมิธพรเมียร์ว่า เป็นแบบที่ดีที่สุดแลได้ใช้เวลา
 หลายเดือนในระหว่างลาหยุดคราวหนึ่ง ไปอยู่ในประเทศอเมริกา เพื่อจะ
 จัดการทำเครื่องพิมพ์ดีดนี้ ผลที่สุดมิสเตอร์แมคฟาร์แลนด์ได้ร่วมการ

กับบริษัทสมิทพรเมียร์ทำเครื่องพิมพ์ดีดสมิทพรเมียร์ภาษาไทย เบอร์ ๒
ซึ่งเป็นแบบเหมาะที่สุดจนเป็นผลสำเร็จ

เขาได้นำเครื่องพิมพ์นี้มาด้วยในเวลาที่ถูกส่งมาประเทศสยาม แล
ได้รับพระบรมราชานุญาตให้เข้าไปเฝ้าพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า
เจ้าอยู่หัว เขาได้อธิบายถึงประโยชน์ของเครื่องพิมพ์และการดีดพิมพ์
ถวายโดยพิสดาร พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวซึ่งทรงพระปรีชา ก็
ทรงโปรด โดยทรงเห็นว่าเครื่องพิมพ์อาจเป็นประโยชน์แก่ประเทศของ
พระองค์มาก พระองค์ได้ทรงทดลองพิมพ์ลายพระราชหัตถ์ฉบับหนึ่ง
ด้วยเครื่องพิมพ์ใหม่นี้ด้วยพระองค์เอง โดยทรงเอาพระหฤทัยใส่ที่สุด
แล้ว ทรงขอพระหฤทัยมิสเตอร์แมคฟาร์แลนด์ที่ได้คิดการอันนี้ให้แก่
ประเทศสยาม แลทรงแสดงว่าเครื่องพิมพ์นี้ จะเป็นผลดีแก่ประเทศ
สยามในกาลภายหน้ามาก ลายพระราชหัตถ์ฉบับนี้ พระองค์ได้ทรง
เซ็นพระบรมนามาภิไธย จุฬาลงกรณ์ แลเพื่อเป็นเครื่องหมายว่าพระองค์
ทรงโปรดมากยิ่งขึ้นไป พระองค์ได้พระราชทานนาฬิกาทองคำ มีพระ
บรมนามาภิไธยไขว้ แก่มิสเตอร์แมคฟาร์แลนด์ ๓ เรือน แลตรัส
สั่งให้ทำเครื่องพิมพ์ มีเครื่องหมาย พระบรมนามาภิไธยย่อ ของพระองค์อีก
๔๐ เครื่อง เครื่องนี้ ได้ทำจนเมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๕ ภายหลังเครื่องพิมพ์
เครื่องแรกได้ประดิษฐ์ขึ้นในประเทศอเมริกาเพียง ๒๓ ปีเท่านั้น

ประวัติอักษรไทยเหนือ

ตัวอักษรไทยเหนือเป็นตัวกลม ๆ ถ้าสังเกตแต่เส้น ๆ ไม่ได้พิจารณา ดูเหมือนจะทำให้เห็นไปว่า ได้เกิดขึ้นจากอักษรพม่าทั้งนั้น แต่ที่จริงหาเป็นเช่นนั้นไม่ แม้ว่าอักษรเงี้ยวจะได้มีตัวอักษรพม่าปนอยู่เป็นจำนวนมากก็จริง ลักษณะอักษรไทยเหนืออื่น ๆ เช่น อักษรลอ อักษรลาวลานนาไทย (ลาวญวน) ไม่เหมือนอักษรพม่าทีเดียว เป็นแต่มีรูปสัณฐานกลมเท่านั้น

ไทยเหนือเป็นไทยพวกหนึ่งซึ่งตั้งอยู่ข้างทิศเหนือของสยามประเทศ มี ๒ พวกด้วยกัน พวกหนึ่ง คือพวกไทยใหญ่ ตั้งอยู่ทางริมลำน้ำสลวินในดินแดนพม่า อีกพวกหนึ่ง คือพวกไทยน้อย ตั้งอยู่ในเมืองสิบสองพินนา แลเมืองลานนาไทย

ภาษาแลอักษรวิธีของไทยน้อยนี้ผิดกับภาษาแลอักษรวิธีของชาวสยามแลชาวเมืองลานช้าง ซึ่งเป็นพวกไทยน้อยด้วยกัน เพราะเหตุสำคัญ คือชาวสยามกับลาวลานช้างได้เคยอยู่ในอำนาจของขอม เคยใช้ภาษาเขมรแลอักษรขอมในทางราชการทั้งที่ได้กล่าวแล้วจนกระทั่งในภาษาของชาวสยามแลภาษาลาวลานช้าง มีคำเขมรอยู่เป็นจำนวนมาก ทั้งอักษรไทยสุโขทัย ซึ่งเป็นเค้าของอักษรไทยสยามอักษรลาวลานช้างก็เกิดขึ้นจากอักษรขอมพวกโบราณทั้งที่ได้อธิบายแล้ว

พวกไทยน้อยที่อยู่ในดินแดนเหนือห่างไกลจากกรุงกัมพูชา ไม่ได้
 ถูกอิทธิอำนาจของขอมครอบงำ ภาษาของเขา ไม่มีคำเขมรสักคำเดียว
 แลตัวอักษรที่ใช้ ก็เป็นเขืออักษรไทยเดิม ที่ข้าพเจ้าได้สันนิษฐานมา
 แล้วว่า ชนชาติไทยได้แบบอักษรมาจากมอญโบราณ อักษรมอญโบราณ
 นั้นเป็นต้นเค้าของอักษรมอญ อักษรพม่า บัตยูนัน แลตั้งแต่ครั้ง
 โบราณมักเขียนเป็นตัวกลม ๆ เพราะฉะนั้น อักษรไทยเหนือ ทั้งไทยใหญ่
 แลไทยน้อย จึงยังมีรูปสัณฐานกลม แต่ไม่ใช่เพราะเกิดขึ้นจาก
 อักษรพม่า

พวกไทยเหนือ มีหลายพวกด้วยกัน เรียกชื่อต่าง ๆ กัน
 บางพวกอยู่ในอาณาเขตของจีน บางพวกอยู่ในดินแดนพม่า บางพวกอยู่
 ในดินแดนอินโดจีนของฝรั่งเศส บางพวกอยู่ในมณฑลพายัพแลมณฑล
 มหาราษฎร์ของสยามประเทศ ภาษาแลอักษรของพวกไทยต่าง ๆ นั้น
 ผิดกันบ้างเล็กน้อย ในที่นี้จะกล่าวถึงแต่พวกที่สำคัญ ๆ

ในพวกไทยใหญ่มีชาติหนึ่งที่เรียกชื่อว่า อาหม ได้ลงมาถึง
 ดินแดนอิสลามในประเทศอินเดีย เมื่อราว พ.ศ. ๑๘๐๐ ได้ย่นชาติอาหม
 นั้นสูญหายไปเสียแล้ว แต่หนังสือเก่าของพวกเขายังมีอยู่บางเรื่อง
 ที่จริงเป็นหนังสือคึกใหม่โดยยาก คือหนังสือที่เขียนเมื่อภาษาอาหม
 สูญเสียแล้ว ถึงกระนั้นก็ อักษรที่ใช้ในหนังสืออาหมต่อ ๆ มา ยังมี
 ตัวเก่าบางตัว จะยกตัวอย่าง เช่นตัว ถ, ท, น, ณ, ม, ของอาหม
 ยังคล้ายตัวอักษรมอญเก่า ที่เป็นต้นเค้าของอักษรไทยเดิม ข้าพเจ้า

เข้าใจว่า ตัวอักษรอาหรับครั้งโบราณ คือครั้งชาติอาหรับยังมีอยู่แลยังพูด
ภาษาของตนอยู่ คงจะเป็นตัวอักษรคล้าย ๆ ตัวอักษรไทยเดิม แต่
ภายหลังเมื่อชาติอาหรับได้ปนกับชาติอิสลาม แลภาษาหายสูญไป ผู้เขียน
หนังสืออาหรับต่อ ๆ มา ได้เขียนเลวเข้าทุกที จนกระทั่งตัวอักษรเปลี่ยน
รูปลักษณะผิดไปจากเดิมมาก แต่บางตัวยังคงตามรูปเดิม ดังกล่าวแล้ว

ในดินแดนพม่าทุกวันนี้ ยังมีพวกไทยใหญ่พวกหนึ่ง คือพวก
เงี้ยว ตัวอักษรของเงี้ยวเกือบเป็นตัวอักษรของพม่าล้วน ผิดอยู่
เฉพาะตัว ก, จ, ฉ, ห, เท่านั้น สัตว์นึ่งยังมีรูปคล้ายอักษรอาหรับ
ข้าพเจ้าจึงสันนิษฐานว่าเดิมอักษรเงี้ยวคงเป็นอักษรที่เกิดขึ้นจากอักษร
ไทยเดิม เหมือนอักษรไทยเหนืออื่น ๆ แต่ครั้นพวกเงี้ยวมาตกอยู่
ในอำนาจของพม่า ก็ย่อมจะต้องใช้ตัวอักษรพม่าดังไทยเมืองสุโขทัย
ใช้ตัวอักษรขอม ครั้นเมืองสุโขทัยเป็นประเทศราชของกรุงกัมพูชา
ตัวอักษรเงี้ยวจึงได้เปลี่ยนรูปเป็นอักษรพม่าเกือบทุกตัว เรื่องนี้ไม่ใช่เป็น
แต่ความสันนิษฐานของข้าพเจ้าเท่านั้น ยังมีพวกเงี้ยวพูดต่อ ๆ กันมาว่า
เมื่อราว ๓๐๐ ปีมาแล้ว มีพระสงฆ์รูปหนึ่งไปศึกษาภาษามคธในประเทศ
พม่าฝ่ายใต้ ครั้นกลับมาก็ได้แบะอักษรวิธีของพม่ามาด้วย อักษรเงี้ยว
จึงเกิดมีรูปเหมือนอักษรพม่าเว้นไว้แต่อักษร & ตัวเท่านั้น ซึ่งยังคงอยู่
ตามรูปเดิม

อักษรวิธีของไทยใหญ่ที่กล่าวมานี้ ผิดกับอักษรวิธีของไทยน้อย
เป็นข้อสำคัญอยู่อย่างหนึ่ง คือ วิธีเขียนตัวสกท ไทยใหญ่เขียนตัว

พยัญชนะที่สกด เหมือนอย่างไทยสยาม แต่บนตัวนั้น เขาใช้เครื่องหมาย ซึ่งเวียการณ์สังสกฤตเรียกว่า “วรามะ” แบบนี้เป็นแบบมาแต่อินเดียที่ใช้ ในจารึกของขอมกับทั้งมอญโบราณ ส่วนไทยน้อยมักเขียนตัวสกดให้ตัวพยัญชนะที่น่า เช่นในหนังสือภาษาไทยซึ่งเขียนด้วยตัวอักษรขอมทุกวันนี้ วิธีเขียนเช่นนั้นไม่ใช่วิธีของขอมแท้ เห็นจะเป็นความคิดของไทยน้อยนั่นเอง ตั้งแต่เขาอยู่รวมกันเป็นพวกเดียวแล้วยังใช้อักษรไทยเดิม เมื่อไทยน้อยพวกที่อยู่ทางริมลำน้ำยมมาตกอยู่ในอำนาจของขอม แลอักษรไทยเดิมมาแปลงรูปคล้ายตัวอักษรขอม เขาคงจะได้ ใช้ตัวสกดให้ตัวพยัญชนะที่น่า วิธีนี้ยังคงอยู่จนทุกวันนี้สำหรับใช้ในเวลาที่เอาอักษรขอมมาเขียนหนังสือไทย แต่ถ้าเขียนหนังสือไทยด้วยตัวอักษรไทย ซึ่งเกิดขึ้นจากตัวอักษรของพ่อขุนรามคำแหง ชาวสยามใช้ตัวสกดผิดกับพวกไทยน้อยอื่น ๆ คือเขียนตัวสกดข้างขวาตัวพยัญชนะที่น่าตามแบบซึ่งพ่อขุนรามคำแหงได้คิดขึ้นให้เรียง พยัญชนะเป็นแนวเดียวกัน

อักษรวิธีของพวกไทยน้อย ซึ่งอยู่ในดินแดนสิบสองพันนา (ลื้อ) ก็คือในลานนาไทย (ลาวญวน) ก็คือ ยังผิดกับอักษรวิธีของไทยใหญ่ซึ่งอยู่ในดินแดนพม่า (เงี้ยว) เป็นสำคัญอีกข้อหนึ่ง คือลักษณะของตัวอักษร แม้ว่าตัวอักษรไทยน้อยเป็นตัวกลม ๆ ก็จริง แต่รูปสัณฐานไม่เหมือนตัวอักษรเงี้ยวสักตัวหนึ่งแลบางตัวเช่น ฌ, ง, จ, ช, ฌ, น, ผ, ย, ยัง

มีรูปस्थานเก่าคล้ายตัวอักษรมอญจารึก บางตัวมีรูปस्थานคล้ายตัวอักษรอาหม ถ้านักปราชญ์มีความประสงค์จะสมมติว่าตัวอักษรไทยเดิมเป็นอย่างใด ควรจะถือเอาอักษรอาหม กับอักษรไทยน้อยนี้เป็นหลัก

อักษรไทยน้อยที่กล่าวมาแล้วนี้ พวกลื้อในสิบสองปันนา กับพวกญวนในมณฑลพายัพแลมณฑลมหาสารคาม ใช้เขียนทั้งภาษาของเขาแลภาษามคธ แต่ในแคนลานช้าง พวกลาวใช้เขียนจำเพาะภาษามคธ (เรียกชื่อว่าหนังสือธรรม) ส่วนภาษาลาวนั้น เขาใช้ตัวอักษรซึ่งแปลงมาจากอักษรไทยสุโขทัยเขียน ทั้งที่กล่าวไว้ในตอน “ประวัติอักษรไทยกลาง” นั้นแล้ว

ประวัติอักษรไทยตั้งเกีย

นอกจากพวกไทยต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วในตอนต้น ๆ ยังมีชนชาติไทยอีกพวกหนึ่ง ตั้งภูมิลำเนาอยู่ในแดนตั้งเกียแลในดินแดนประเทศจีนฝ่ายใต้คือในมณฑลซุนหน่า มณฑลกุยจิ๋ว มณฑลกวางตุ้ง แลมณฑลกวางไสพวกที่กล่าวมานี้ ยังพูดภาษาไทย แลถือตัวว่าเป็นไทยทั้งนั้น แต่บางพวกเช่นพวกที่อยู่ในประเทศจีนไม่รู้จักอักษรศาสตร์ เป็นแต่พูดภาษาของตนได้เท่านั้น แลเมื่อต้องการเขียนหนังสือไปมา ต้องใช้ภาษาจีนหรือภาษาญวน บางพวก เช่นพวกไทยดำ หรือไทยขาวเมืองโลเขียนภาษาของตนได้เป็นตัวอักษรไทย ก็จะอธิบายต่อไปนี้

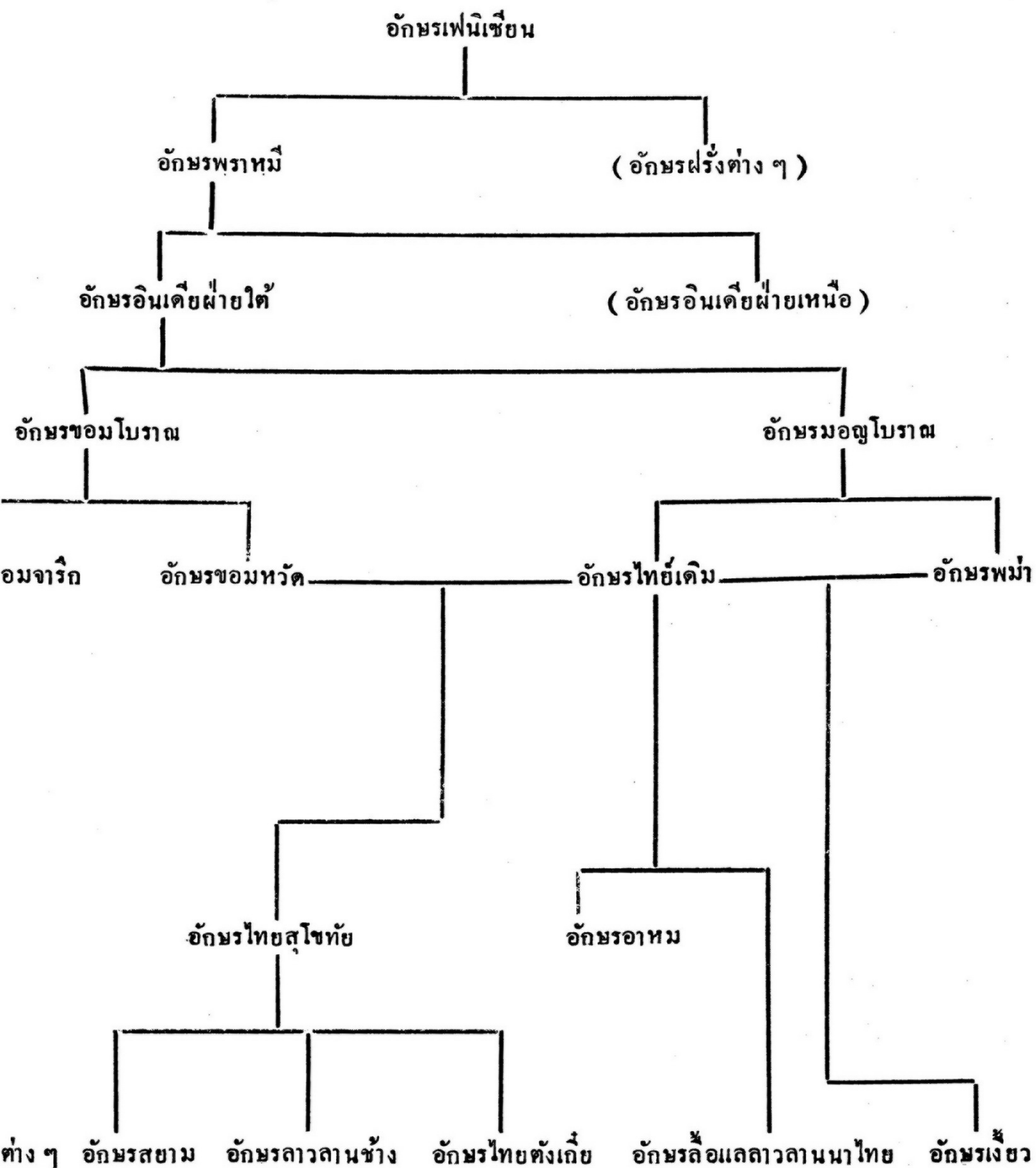
ตัวอักษรไทยตั้งเกียแปลกกับตัวอักษรไทยอื่น ๆ เพราะเหตุชนชาติไทยในแดนตั้งเกียอยู่กระจัดกระจายเป็นพวก ๆ ปรกกับชาติอื่น มีญวน ม่าน แม้ว เป็นต้น แลอยู่ห่างไกลจากไทยพวกที่ชั่ววิไลยตัวอักษรของเขาจึงแตกต่างกันไม่เป็นแบบเดียวกัน อีกประการหนึ่งพวกไทยตั้งเกียใช้กันจีนเขียนหนังสือ ตัวอักษรจึงได้เลื่อมเลวลงไปทุกที

ถ้าสังเกตลักษณะตัวอักษรไทยตั้งเกีย ดูเหมือนเขาแปลงมาจากอักษรลาวล้านช้าง ตั้งแต่ครั้งตัวอักษรลาวล้านช้างยังคล้ายกับตัวอักษรไทยสุโขทัย แต่รูปสัณฐานเพี้ยนแลเลวลงมากเต็มที

แบบเรียนอักษรวิธีของไทยทั้งเก่าก็ไม่ใช่ ก, ข, เช่นแบบอินทีย
ซึ่งไทยพวกอื่น ๆ ยังใช้อยู่ทุกวันนี้มีบางพวกอ่าน บ, ป, พ, ห, น, ๑ ล ๑
บางพวกอ่าน ข, ก, ซ, ซ, ค, ๑ ล ๑บางพวกอ่าน บ, ค, น, ม, ซ, ว, ๑ ล ๑
ตามบุญตามกรรม ไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย

แลยังมีข้อปลาทิ้งกว่านี้อีกข้อหนึ่ง คือผู้ไทยเมืองกุยเจ้าใน
มณฑลเหง่ฮัน ประเทศญวน เอาอักษรไทยมาเขียนเป็นแถวตรงตั้ง
ทั้งเรียงแถวจากข้างขวาไปหาซ้ายอย่างแบบหนังสือจีนด้วย

อักขระสมภาพ (คือกำเนิดตัวอักษร)

ประกวดออกแบบ

[illegible]

ປະຕິບັດຕາມໂທລະພາບ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100	101	102	103	104	105	106	107	108	109	110	111	112	113	114	115	116	117	118	119	120	121	122	123	124	125	126	127	128	129	130	131	132	133	134	135	136	137	138	139	140	141	142	143	144	145	146	147	148	149	150	151	152	153	154	155	156	157	158	159	160	161	162	163	164	165	166	167	168	169	170	171	172	173	174	175	176	177	178	179	180	181	182	183	184	185	186	187	188	189	190	191	192	193	194	195	196	197	198	199	200	201	202	203	204	205	206	207	208	209	210	211	212	213	214	215	216	217	218	219	220	221	222	223	224	225	226	227	228	229	230	231	232	233	234	235	236	237	238	239	240	241	242	243	244	245	246	247	248	249	250	251	252	253	254	255	256	257	258	259	260	261	262	263	264	265	266	267	268	269	270	271	272	273	274	275	276	277	278	279	280	281	282	283	284	285	286	287	288	289	290	291	292	293	294	295	296	297	298	299	300	301	302	303	304	305	306	307	308	309	310	311	312	313	314	315	316	317	318	319	320	321	322	323	324	325	326	327	328	329	330	331	332	333	334	335	336	337	338	339	340	341	342	343	344	345	346	347	348	349	350	351	352	353	354	355	356	357	358	359	360	361	362	363	364	365	366	367	368	369	370	371	372	373	374	375	376	377	378	379	380	381	382	383	384	385	386	387	388	389	390	391	392	393	394	395	396	397	398	399	400	401	402	403	404	405	406	407	408	409	410	411	412	413	414	415	416	417	418	419	420	421	422	423	424	425	426	427	428	429	430	431	432	433	434	435	436	437	438	439	440	441	442	443	444	445	446	447	448	449	450	451	452	453	454	455	456	457	458	459	460	461	462	463	464	465	466	467	468	469	470	471	472	473	474	475	476	477	478	479	480	481	482	483	484	485	486	487	488	489	490	491	492	493	494	495	496	497	498	499	500	501	502	503	504	505	506	507	508	509	510	511	512	513	514	515	516	517	518	519	520	521	522	523	524	525	526	527	528	529	530	531	532	533	534	535	536	537	538	539	540	541	542	543	544	545	546	547	548	549	550	551	552	553	554	555	556	557	558	559	560	561	562	563	564	565	566	567	568	569	570	571	572	573	574	575	576	577	578	579	580	581	582	583	584	585	586	587	588	589	590	591	592	593	594	595	596	597	598	599	600	601	602	603	604	605	606	607	608	609	610	611	612	613	614	615	616	617	618	619	620	621	622	623	624	625	626	627	628	629	630	631	632	633	634	635	636	637	638	639	640	641	642	643	644	645	646	647	648	649	650	651	652	653	654	655	656	657	658	659	660	661	662	663	664	665	666	667	668	669	670	671	672	673	674	675	676	677	678	679	680	681	682	683	684	685	686	687	688	689	690	691	692	693	694	695	696	697	698	699	700	701	702	703	704	705	706	707	708	709	710	711	712	713	714	715	716	717	718	719	720	721	722	723	724	725	726	727	728	729	730	731	732	733	734	735	736	737	738	739	740	741	742	743	744	745	746	747	748	749	750	751	752	753	754	755	756	757	758	759	760	761	762	763	764	765	766	767	768	769	770	771	772	773	774	775	776	777	778	779	780	781	782	783	784	785	786	787	788	789	790	791	792	793	794	795	796	797	798	799	800	801	802	803	804	805	806	807	808	809	810	811	812	813	814	815	816	817	818	819	820	821	822	823	824	825	826	827	828	829	830	831	832	833	834	835	836	837	838	839	840	841	842	843	844	845	846	847	848	849	850	851	852	853	854	855	856	857	858	859	860	861	862	863	864	865	866	867	868	869	870	871	872	873	874	875	876	877	878	879	880	881	882	883	884	885	886	887	888	889	890	891	892	893	894	895	896	897	898	899	900	901	902	903	904	905	906	907	908	909	910	911	912	913	914	915	916	917	918	919	920	921	922	923	924	925	926	927	928	929	930	931	932	933	934	935	936	937	938	939	940	941	942	943	944	945	946	947	948	949	950	951	952	953	954	955	956	957	958	959	960	961	962	963	964	965	966	967	968	969	970	971	972	973	974	975	976	977	978	979	980	981	982	983	984	985	986	987	988	989	990	991	992	993	994	995	996	997	998	999	1000	1001	1002	1003	1004	1005	1006	1007	1008	1009	1010	1011	1012	1013	1014	1015	1016	1017	1018	1019	1020	1021	1022	1023	1024	1025	1026	1027	1028	1029	1030	1031	1032	1033	1034	1035	1036	1037	1038	1039	1040	1041	1042	1043	1044	1045	1046	1047	1048	1049	1050	1051	1052	1053	1054	1055	1056	1057	1058	1059	1060	1061	1062	1063	1064	1065	1066	1067	1068	1069	1070	1071	1072	1073	1074	1075	1076	1077	1078	1079	1080	1081	1082	1083	1084	1085	1086	1087	1088	1089	1090	1091	1092	1093	1094	1095	1096	1097	1098	1099	1100	1101	1102	1103	1104	1105	1106	1107	1108	1109	1110	1111	1112	1113	1114	1115	1116	1117	1118	1119	1120	1121	1122	1123	1124	1125	1126	1127	1128	1129	1130	1131	1132	1133	1134	1135	1136	1137	1138	1139	1140	1141	1142	1143	1144	1145	1146	1147	1148	1149	1150	1151	1152	1153	1154	1155	1156	1157	1158	1159	1160	1161	1162	1163	1164	1165	1166	1167	1168	1169	1170	1171	1172	1173	1174	1175	1176	1177	1178	1179	1180	1181	1182	1183	1184	1185	1186	1187	1188	1189	1190	1191	1192	1193	1194	1195	1196	1197	1198	1199	1200	1201	1202	1203	1204	1205	1206	1207	1208	1209	1210	1211	1212	1213	1214	1215	1216	1217	1218	1219	1220	1221	1222	1223	1224	1225	1226	1227	1228	1229	1230	1231	1232	1233	1234	1235	1236	1237	1238	1239	1240	1241	1242	1243	1244	1245	1246	1247	1248	1249	1250	1251	1252	1253	1254	1255	1256	1257	1258	1259	1260	1261	1262	1263	1264	1265	1266	1267	1268	1269	1270	1271	1272	1273	1274	1275	1276	1277	1278	1279	1280	1281	1282	1283	1284	1285	1286	1287	1288	1289	1290	1291	1292	1293	1294	1295	1296	1297	1298	1299	1300	1301	1302	1303	1304	1305	1306	1307	1308	1309	1310	1311	1312	1313	1314	1315	1316	1317	1318	1319	1320	1321	1322	1323	1324	1325	1326	1327	1328	1329	1330	1331	1332	1333	1334	1335	1336	1337	1338	1339	1340	1341	1342	1343	1344	1345	1346	1347	1348	1349	1350	1351	1352	1353	1354	1355	1356	1357	1358	1359	1360	1361	1362	1363	1364	1365	1366	1367	1368	1369	1370	1371	1372	1373	1374	1375	1376	1377	1378	1379	1380	1381	1382	1383	1384	1385	1386	1387	1388	1389	1390	1391	1392	1393	1394	1395	1396	1397	1398	1399	1400	1401	1402	1403	1404	1405	1406	1407	1408	1409	1410	1411	1412	1413	1414	1415	1416	1417	1418	1419	1420	1421	1422	1423	1424	1425	1426	1427	1428	1429	1430	1431	1432	1433	1434	1435	1436	1437	1438	1439	1440	1441	1442	1443	1444	1445	1446	1447	1448	1449	1450	1451	1452	1453	1454	1455	1456	1457	1458	1459	1460	1461	1462	1463	1464	1465	1466	1467	1468	1469	1470	1471	1472	1473	1474	1475	1476	1477	1478	1479	1480	1481	1482	1483	1484	1485	1486	1487	1488	1489
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------

ประวัติอีกเขตหนึ่ง

[illegible]

พิมพ์ที่โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร

ตำบลถนนราชบุรี จังหวัดพระนคร

วันที่ ๑ พฤษภาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๘